

“Altijd aan, altijd contact”

Een explorierend onderzoek naar de mogelijke concurrentie van sociale media met de
schooltaken van middelbare scholieren

Anouk Frijlink (5721741), Sharona Nijzink (5697085) & Nikki Meesters (5721075)

Premaster Orthopedagogiek, Universiteit Utrecht

Thesis Pedagogische Wetenschappen (200600042)

Werkgroep: 1

Eerste beoordelaar: Dr. Paul Baar

Tweede beoordelaar: Dr. Dirk-Wouter Smits

Inleverdatum: 14 juli 2016

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

Abstract

Distraction by social media has a negative impact on the school performance of high school students. The question is if students also experience that social media competes with school tasks. The aim of this exploratory study is to investigate how first-year mainstream high school students from Overijssel experience this competitive level. The data are analysed in a quantitative and qualitative way. A screening of 130 students has shown that 96% use social media during school tasks. Furthermore, a topic interview among five students that is based on the ASE influencing behaviour model has shown that students see social media as a helpful tool during the school tasks, but they also name it as a distraction. Besides that, the high frequency users experience a higher level of 'fear of missing out' and a lower internal locus of control compared to the low frequency users. Further, environmental factors can provide control to regulate the social media use among students. Concluding, the high frequency users experience a higher competitive level of social media during school tasks than low frequency users. The environmental factors can reduce this competitive rate by acting as a role model and by using social media as a reward only in a responsible way.

Keywords: social media, school tasks, students, high school, competitive

Samenvatting

Afleiding door sociale media heeft een negatief effect op schoolresultaten. De vraag is of scholieren zelf ook ervaren dat sociale media met schooltaken concurreert. Het doel van deze explorerende studie is om inzichtelijk te krijgen in hoeverre Overijsselse eerstejaars middelbare scholieren uit het reguliere voortgezet onderwijs deze concurrerende mate ervaren. De verkregen data zijn geanalyseerd op kwantitatieve en kwalitatieve wijze. Uit een screening bij 130 scholieren is gebleken dat 96% gebruik maakt van sociale media tijdens schooltaken. Daarnaast is uit een topic-interview onder 5 scholieren gebaseerd op het ASE-gedragbeïnvloedingsmodel gebleken dat scholieren sociale media onder andere zien als een hulpmiddel tijdens schooltaken, maar ook als afleiding. Daarnaast wordt door veelgebruikers in hogere mate een 'fear of missing out' ervaren en hebben zij een lagere interne locus of control in vergelijking met weinig gebruikers. Verder kan de omgeving controle bieden om sociaal media gebruik bij scholieren te reguleren. Concluderend ervaren veelgebruikers een hogere concurrerende mate van sociale media tijdens schooltaken dan weinig gebruikers. Deze concurrerende mate kan door de omgeving gereduceerd worden door te fungeren als voorbeeldfunctie en sociale media enkel op bewuste wijze in te zetten als beloning.

Trefwoorden: sociale media, schooltaken, scholieren, middelbare school, concurrerend

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

“Altijd aan, altijd contact”

“Pubers en sociale media, het is alsof ze voor elkaar gemaakt zijn: altijd aan, altijd contact,” zo schrijft Justine Pardoën: oprichtster van Bureau Jeugd en Media en hoofdredactrice van ‘Mijn Kind Online’ (Pardoën, 2014). Zij verdiept zich intensief in mediagebruik en -opvoeding van kinderen en verzorgt rondom dit onderwerp diverse bijeenkomsten, waaronder ouderavonden. Tegenwoordig wordt namelijk veel gebruik gemaakt van sociale media. In vergelijking met andere leeftijdsgroepen brengen middelbare scholieren van 12 tot 18 jaar de meeste tijd door op sociale media. Bijna een kwart van hen is gemiddeld 3 tot 5 uur per dag met sociale media in de weer, een tiende zelfs 5 uur per dag of meer (Centraal Bureau voor de Statistiek [CBS], 2015). Volgens Kuss, Van Rooij, Shorter, Griffiths, en Van de Mheen (2013) wordt 3.7% van de Nederlandse middelbare scholieren geclassificeerd tot ‘sociaal media verslaafd’. Tijdens de ouderavonden van Justine Pardoën wordt dit compulsieve sociaal media gebruik onder scholieren tegenover de verplichte schooltaken gezet. Dit wordt geïllustreerd aan de hand van theater. Aan ouders worden adviezen gegeven hoe zij het beste met de ‘afleiding’ van de sociale media om kunnen gaan, aangezien zij deze als problematisch ervaren (Brush & Inkpen, 2007; Chak & Leung, 2004). Deze ‘afleiding’ heeft volgens Jacobsen en Forste (2011) en Rosen, Carrier, en Cheever (2013) een negatief effect op de schoolresultaten. Zo blijkt uit een studie van Kessler (2011) dat bijna driekwart van de scholieren niet in staat is om te studeren zonder enige vorm van technologie, wat veronderstelt dat er sprake is van een concurrerende werking tussen beiden. Scholieren die veelvuldig gebruik maken van sociale media zitten minder uren per week aan de studie in vergelijking met niet-gebruikers (Andersson, Hatakka, Grönlund, & Wiklund, 2014; Jacobsen & Forste, 2011; Rosen et al., 2013).

Maar ervaren de middelbare scholieren sociale media zelf eigenlijk ook als afleiding? Vinden zij sociale media ook concurreren met hun schooltaken? Dit is zowel in de literatuur als voor Justine Pardoën nog niet bekend. Uiteindelijk is het doel van deze explorerende studie om inzichtelijk te krijgen in hoeverre zij deze concurrerende mate ervaren. Dit wordt in de vorm van aandachtspunten doorgegeven aan Justine Pardoën. Op deze manier kan zij tijdens haar theatrale ouderavonden beter aansluiten op de actuele belevingswereld van de middelbare scholier. Daarnaast biedt deze explorerende studie een theoretische aanvulling met betrekking tot de beleving van scholieren op de reeds beschikbare kwantitatieve gegevens omtrent sociaal media gebruik tijdens schooltaken. Indien uiteindelijk bekend is in hoeverre middelbare scholieren zelf een concurrerende mate van sociale media tijdens schooltaken

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

ervaren, kan de aanpak vanuit de omgeving (andere professionals, ouders en leerkrachten) hier beter op worden toegespitst.

Theoretisch kader

Sociale media betreffen alle applicaties op het internet die informatiewisseling mogelijk maken. Deze informatiewisseling kan gaan middels diverse typen van sociale media, zoals sociale netwerksites (bijvoorbeeld Facebook), virtuele games (bijvoorbeeld World of Warcraft) en videowebsites (bijvoorbeeld YouTube) (Kaplan & Haenlein, 2010).

Met het begrip ‘schooltaken’ worden de taken bedoeld die door leerkrachten aan de middelbare scholieren worden toegewezen en worden uitgevoerd tijdens schooluren en niet-schooluren. Deze definitie is afgeleid van de definitie die Cooper (1989) geeft voor het begrip ‘huiswerk’, alleen richt huiswerk zich enkel op taken tijdens niet-schooluren.

Om te achterhalen wat de intentie is achter de mate van sociaal media gebruik tijdens schooltaken bij middelbare scholieren wordt bij deze studie als formeel kader gebruik gemaakt van het ASE-gedragbeïnvloedingsmodel. Dit model is afgeleid van de Theory of Planned Behavior (TPB) en biedt de mogelijkheid om gedrag te voorspellen en te beredeneren (Ajzen, 1991; Ajzen, 2011; Pelling & White, 2009). Attitude, subjectieve norm en eigen effectiviteit zijn de drie gedragsdeterminanten welke volgens dit model leiden tot de intentie van gedrag (Chang, 1998; Taylor & Todd, 1995). Deze drie gedragsdeterminanten worden middels een explorerende benadering gebruikt om de ervaring van middelbare scholieren omtrent sociaal media gebruik tijdens schooltaken te ontdekken. Gedurende het onderzoek wordt er logischerwijs gekeken naar het gedrag (met bijbehorende achtergrondvariabelen), aangezien dat het uitgangspunt is van het ASE-model. Daarnaast is er ook aandacht voor de omgevingsfactoren, zoals opvoeding.

In de eerste plaats betreft het model het daadwerkelijke sociaal media gebruik met diverse achtergrondvariabelen. Dit onderzoek gaat in op opleidingsniveau en sekse (Ajzen, 2011). Opleidingsniveau wordt bekeken vanuit exploratieve zin. Verwacht wordt dat HAVO/VWO scholieren ten opzichte van VMBO scholieren over meer vaardigheden beschikken om het gebruik van sociale media al dan niet in combinatie met schooltaken te reguleren. Wat betreft sekse blijkt uit de literatuur dat vrouwen meer gebruik maken van sociale media dan mannen. Daarnaast willen vrouwen sociale media vooral gebruiken voor de interpersoonlijke communicatie en mannen meer ter ontspanning en entertainment (Kimbrough, Guadagno, Muscanell, & Dill, 2013). Om deze reden worden bovenstaande resultaten uit de literatuur ook verwacht terug te zien in dit onderzoek.

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

Daarnaast kan de attitude van de middelbare scholier het sociaal media gebruik tijdens schooltaken beïnvloeden. Bij de attitude gaat het om een gedachterichting die wordt uitgedrukt door het evalueren van een bepaald onderwerp met een zekere mate van goedkeuring of afkeuring (Eagly & Chaiken, 2007). Een mogelijke vraag hierbij is hoe middelbare scholieren aankijken tegen sociaal media gebruik tijdens schooltaken. Enerzijds kan sociale media de mogelijkheid bieden om leerinhouden te verkrijgen en te delen met elkaar (Guan & Subrahmanyam, 2009; Mao, 2014). Daarnaast biedt het de mogelijkheid om sociale contacten te onderhouden en je emotioneel te uiten bij bijvoorbeeld schoolgerelateerde stress (Greenhow, 2011; Guan & Subrahmanyam, 2009). Verder blijkt uit het onderzoek van Valkenburg, Peter, en Schouten (2006) dat 78% van de adolescenten positieve feedback krijgt op zijn/haar profiel via sociale media. Dit draagt bij aan een hoger gevoel van eigenwaarde en welzijn en daardoor indirect aan identiteitsvorming. Daarentegen kan het ook afleidend, tijdrovend en stressvol werken (Andersson et al., 2014; Gabre & Kumar, 2012; Mao, 2014). Verwacht wordt dat de mate van goedkeuring of afkeuring van sociale media samenhangt met de mate van het sociaal media gebruik tijdens schooltaken.

Verder richt het ASE-model zich op de subjectieve norm, wat de sociale invloed of druk inhoudt (Rhodes & Courneya, 2003). De ervaren sociale invloed van een individu wordt beïnvloed door normatieve opvattingen in combinatie met de motivatie om hieraan te voldoen, ofwel de ‘motivation to comply’ (Ajzen, 1991; Peters & Templin, 2010). Bij sommige scholieren heerst er de norm dat zij continu actief moeten zijn op sociale media (Pelling & White, 2009). Door dit compulsieve gebruik kan bij scholieren de ‘fear of missing out’ ontstaan. Dit is een doordringende vrees om plezierige ervaringen via sociale media te missen (Przybylski, Murayama, DeHaan, & Gladwell, 2013). Hetgeen wat er verwacht wordt in het onderzoek is dat de ‘fear of missing out’ ervaren zal worden door de scholieren.

Een ander gedragsdeterminant uit het ASE-model is de eigen effectiviteit, ofwel de waargenomen gedragscontrole. Hierbij gaat het om de mate waarin een individu het moeilijk vindt om voorgenomen gedrag uit te voeren (Pelling & White, 2009). Dit hangt samen met de locus of control. Zo kan er sprake zijn van een interne locus of control, waarbij de middelbare scholier vanuit eigen motivatie het sociaal media gebruik kan beïnvloeden. Echter is het gebruik van de juiste vaardigheden essentieel om het voorgenomen gedrag uit te voeren, naast het hebben van eigen motivatie. Zo kan een middelbare scholier gemotiveerd zijn, maar moeite hebben met de vaardigheden plannen, informatie opnemen of geheugen. Hierdoor kan de concentratie snel verdwijnen en afleiding ontstaan (Andersson et al., 2014; Gabre & Kumar, 2012; Mao, 2014; Wingate, 2006). Dit kan er wellicht voor zorgen dat de middelbare

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

scholier zich minder goed kan richten op schooltaken en tussentijds sneller gebruik maakt van sociale media. Naast de interne locus of control kan er ook sprake zijn van een externe locus of control, waarbij hulp nodig is van buitenaf om sociaal media gebruik te beïnvloeden (Rotter, 1975). In het onderzoek wordt verwacht dat de efficiëntie van het uitvoeren van schooltaken positief samenhangt met de mate van gedragscontrole.

Tot slot spelen volgens het ASE-model omgevingsfactoren een rol bij gedrag. Zo hanteren sommige ouders regels over wanneer wel en niet gebruik gemaakt mag worden van sociale media (DeHue, Bolman, & Völlink, 2008). Wanneer er weinig ouderlijke controle is of scholieren minder steun ervaren door hun ouders, hebben zij een grotere kans om verslaafd te raken aan sociale media (Chak & Leung, 2004). Daarnaast lijkt ook het beperken of verbieden niet effectief te zijn voor het handhaven van het internetgebruik van hun kinderen (Lee & Chae, 2007). Naast ouders oefenen leerkrachten ook een bepaalde controle uit op het sociaal media gebruik. Sommige leerkrachten laten bepaalde sociale media blokkeren. Andere leerkrachten hebben geen strikte regels, maar gaan in dialoog met de scholier over het belang van het focussen op de schooltaken in plaats van de sociale media (Andersson et al., 2014). De verwachting is dat de controle vanuit de omgeving negatief samenhangt met het sociaal media gebruik van middelbare scholieren.

Vraagstelling en onderzoeksvragen

Vraagstelling: In hoeverre ervaren Overijsselse eerstejaars middelbare scholieren uit het reguliere voortgezet onderwijs dat sociaal media gebruik concurreert met schooltaken?

Onderzoeksvraag 1: Hoe ziet het sociaal media gebruik bij de scholieren eruit al dan niet rekening houdend met de verschillen in achtergrondvariabelen?

Onderzoeksvraag 2: Wat is de attitude van scholieren ten opzichte van sociaal media gebruik tijdens schooltaken?

Onderzoeksvraag 3: Wat is volgens scholieren de ervaren sociale invloed bij sociaal media gebruik tijdens schooltaken?

Onderzoeksvraag 4: Hoe ervaren scholieren hun eigen effectiviteit ten opzichte van sociaal media gebruik tijdens schooltaken?

Onderzoeksvraag 5: Op welke manier spelen omgevingsfactoren volgens scholieren een rol bij het sociaal media gebruik tijdens schooltaken?

Methode

Type onderzoek

Binnen deze case studie stond de multimethode-aanpak ofwel de triangulatie-aanpak centraal, waarbij meetinstrumenten gehanteerd werden met zowel kwalitatieve als

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

kwantitatieve aspecten. Het kwalitatieve aspect domineerde tijdens dit onderzoek. Hier is voor gekozen, omdat de opdrachtgever specifiek geïnteresseerd was in de belevenis en betekenisgeving van de participanten. Daarnaast was dit onderzoek van exploratieve aard, omdat er relatief weinig kennis bekend was over het te onderzoeken onderwerp (Baarda, De Goede, & Teunissen, 1997). Binnen de exploratieve benadering kon het onderzoeksproces bijgesteld worden naar aanleiding van de verkregen resultaten van de participanten (Saunders, Lewis, Thornhill, Booij, & Verckens, 2011). Op deze manier werd het onderzoek steeds verder afgebakend (Swanborn, 2004).

Participanten

Binnen een reguliere middelbare school in Overijssel zijn uit zes klassen eerstejaars scholieren ($n = 130$) geselecteerd middels een quota steekproef (Baarda et al., 1997). Deze steekproef maakte het mogelijk om de scholieren te selecteren op opleidingsniveau, waardoor verschillen tussen de niveaus achteraf met elkaar vergeleken konden worden. Er werd onderscheid gemaakt in VMBO en HAVO/VWO. Alle benaderde 130 scholieren hebben respons gegeven. Uit deze 130 respondenten zijn in totaal vijf scholieren geselecteerd middels een quota steekproef (Baarda et al., 1997). Een criterium bij deze selectie was dat deze vijf scholieren varieerden in het gebruik van sociale media. Hierbij werden twee scholieren gekozen die meer dan 5 uur per dag besteedden aan sociale media, nader gedefinieerd als ‘veelgebruikers’. Daarnaast werden er twee scholieren gekozen die minder dan 1 uur per dag besteedden aan sociale media, nader gedefinieerd als ‘weinig gebruikers’. Tot slot was er één scholier gekozen die 1 tot 3 uur per dag besteedde aan sociale media, nader gedefinieerd als ‘gemiddelde gebruiker’. Middels deze wijze ontstond er een meer omvattend beeld dan wanneer er gekozen werd voor respondenten die gelijk waren in het sociaal media gebruik. Hierdoor kon het beste gestreefd kon worden naar inhoudelijke generalisatie, waarmee de overdraagbaarheid van de onderzoekssituatie naar vergelijkbare of overeenkomstige situaties wordt bedoeld (Baarda et al., 1997).

Screening

Bij de zes geselecteerde klassen is er een screening afgenomen. Deze screening berustte op zowel kwalitatieve als kwantitatieve gegevens (Baarda et al., 1997). De kwantitatieve gegevens boden de mogelijkheid om de omvang en frequenties in kaart te brengen, zodat deze gegevens onderling vergeleken konden worden. Door middel van gesloten vragen werd ingegaan op de achtergrondvariabelen sekse en opleidingsniveau. Hierbij werd het algemeen sociaal media gebruik van de scholieren, al dan niet in combinatie met schooltaken, meegenomen (onderzoeksvraag 1). De kwalitatieve gegevens zorgden

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

ervoor dat er op een snelle manier veel informatie verkregen kon worden. Hierbij werden er open vragen gesteld omtrent de ervaren voor- en nadelen van sociaal media gebruik tijdens schooltaken aan de scholieren (onderzoeksvraag 2, 3, 4, 5). De anonimiteit van de scholieren werd verzekerd, doordat de resultaten niet herleid konden worden. Dit droeg bij aan de interne validiteit en betrouwbaarheid van de interview data.

Topic-interview

Naast de screening is er een topic-interview uitgevoerd. Dit houdt in dat er voorafgaand aan het interview topics zijn opgesteld die een richtlijn gaven voor het stellen van vragen (Baarda et al., 1997). Er werd onderscheid gemaakt in vijf topics gebaseerd op het ASE-model. Om onderzoeksvraag 2 te beantwoorden, ging de eerste topic in op de attitude van de scholieren ten opzichte van sociaal media gebruik tijdens schooltaken (bijvoorbeeld, voor- en nadelen sociale media). Ter beantwoording van onderzoeksvraag 3, ging de tweede topic in op de ervaren sociale invloed volgens de scholieren bij sociaal media gebruik tijdens schooltaken (bijvoorbeeld, 'fear of missing out', bereikbaarheid, pesten). Om onderzoeksvraag 4 te beantwoorden, ging de derde topic in op de eigen effectiviteit van de scholieren ten opzichte van sociaal media gebruik tijdens schooltaken (bijvoorbeeld, interne locus of control, afleiding). Tot slot werd onderzoeksvraag 5 beantwoord, door de vierde en laatste topic in te laten gaan op de manier waarop omgevingsfactoren volgens de scholieren een rol speelden bij het sociaal media gebruik tijdens schooltaken (bijvoorbeeld, aanpak en controle van ouders en leerkrachten). De anonimiteit van de scholieren werd verzekerd, doordat de resultaten niet herleid konden worden. Dit droeg bij aan de interne validiteit en betrouwbaarheid van de interview data.

Procedure

De respondenten zijn verkregen door de voormalig middelbare school van de onderzoekers te benaderen. Naar aanleiding van diverse contactmomenten met de teamleider van de onderbouw werd toestemming verkregen om het onderzoek binnen de middelbare school uit te voeren. Op deze middelbare school werd een protocol omtrent sociale media gerelateerd aan schoolzaken gehanteerd. Gezien het onderzoeksthema leverde dit onderzoek een bijdrage aan dit protocol. Leerkrachten, scholieren en ouders waren op de hoogte van het bestaan en de handelingswijze van het huidige protocol. Hierdoor is er sprake geweest van indirecte toestemming voor het benaderen van de participanten. Gezien deze indirecte toestemming en het volledig informeren van alle betrokkenen omtrent het onderzoek werd er voldaan aan de informed consent benadering. In overleg met de teamleider en leerkrachten

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

werd besloten welke klassen in de mogelijkheid waren om deel te nemen aan het onderzoek. Bij deze beslissing speelde het roostertechnische aspect een grote rol.

De onderzoekers gingen elke klas persoonlijk langs, waarbij de scholieren werden geïnstrueerd over de reden, werkwijze en het doel van de screening. Hierna werd gecontroleerd of de scholieren deze instructie begrepen en of zij instemden met het deelnemen aan de screening. Vervolgens werd er per individu een schriftelijke screening uitgedeeld. Deze screening begon met het invullen van persoonlijke gegevens. Daarna hadden de scholieren tien minuten de tijd om individueel de vragen te beantwoorden. Bij onduidelijkheden was er de mogelijkheid om vragen te stellen aan de onderzoekers. Na het invullen van de screening werden de formulieren verzameld door de onderzoekers.

Voor het volgende meetmoment werden vijf participanten geselecteerd middels een quota steekproef. De vijf gekozen participanten werden persoonlijk benaderd aan de hand van de persoonlijke gegevens uit de screening. Met elk van de participanten is in overleg een moment gepland waarop de desbetreffende scholier in de mogelijkheid was om ondervraagd te worden. Het topic-interview werd mondeling afgenomen door twee onderzoekers. Allereerst is er gekozen voor meer dan één onderzoeker per interview om elkaar aan te vullen, met een maximum van twee onderzoekers per interview om een mogelijk intimiderend effect bij de geïnterviewde te voorkomen. Door gebruik te maken van twee onderzoekers per interview kon methodische overeenstemming tussen de interviewers worden nagestreefd, wat de inter-interviewer betrouwbaarheid en validiteit verhoogde (Baarda et al., 1997). Elk interview had een tijdsduur van ongeveer dertig minuten en vond plaats in een afgesloten ruimte binnen de school. Er zijn na toestemming van de respondenten geluidsopnames gemaakt van het interview om de betrouwbaarheid te vergroten.

Data-analyse

Voor het verwerken en analyseren van de kwantitatieve gegevens werd gebruik gemaakt van SPSS. De gegevens met betrekking tot de achtergrondvariabelen werden geanalyseerd middels de Chi² toets met sekse als onafhankelijke variabele en sociaal media gebruik als afhankelijke variabele. De Chi² toets gaf de mogelijkheid om de categorieën op ordinaal en nominaal meetniveau met elkaar te vergelijken. De overige gegevens zijn op een passende manier visueel weergegeven. Vervolgens werden de kwalitatieve gegevens van de screening en de topic-interviews zorgvuldig inductief geanalyseerd conform de methode van Baarda en anderen (1997). Hierbij lag de nadruk van de kwalitatieve analyse van de screening op het uiteenzetten van veelgenoemde begrippen. Daarentegen lag de nadruk van de kwalitatieve analyse van de topic interviews vooral op citaten van belevingen. De begrippen

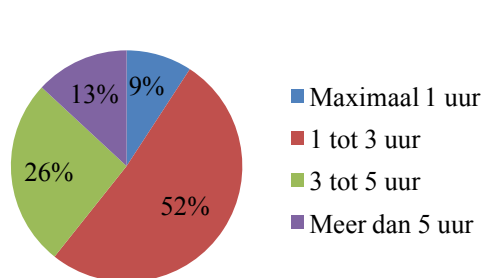
SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

en citaten zijn per onderzoeksvraag geïntegreerd. De gebruikte methode van Baarda en anderen (1997) gaf de mogelijkheid om zo dicht mogelijk op de uitspraken van de respondenten te labelen, waardoor de interne validiteit gewaarborgd kon worden. Daarnaast droeg de systematische werkwijze van deze methode, middels het coderen van de labels, bij aan het continu kunnen herleiden van de gegevens binnen de data-analyse.

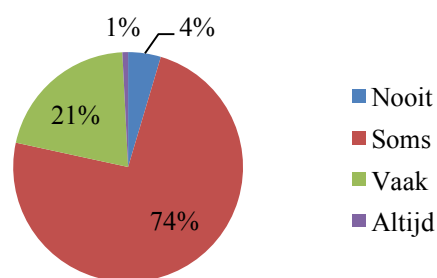
Resultaten

Sociaal media gebruik en achtergrondvariabelen: sekse en opleidingsniveau

In de screening is ingegaan op het sociaal media gebruik van eerstejaars middelbare scholieren al dan niet in combinatie met schooltaken. Van de 130 respondenten maakt op één scholier na iedereen gebruik van sociale media. In figuur 1 is te zien in welke mate dit gebruik plaatsvindt. Daarnaast werd gevraagd in welke mate sociaal media gebruik plaatsvindt tijdens schooltaken. In figuur 2 is het resultaat hiervan visueel weergegeven.

Figuur 1. Cirkeldiagram sociaal media gebruik van eerstejaars middelbare scholieren per dag uitgedrukt in tijd.

Figuur 2. Cirkeldiagram sociaal media gebruik van eerstejaars middelbare scholieren tijdens schooltaken.

Bovenstaande resultaten zijn vergeleken met de achtergrondvariabelen sekse en opleidingsniveau. Van de 130 scholieren die aan de screening deelnamen was 55% jongen en 45% meisje. Verder was 45% afkomstig van het VMBO en 55% van HAVO/VWO. Er is een significant verschil gevonden tussen jongens en meisjes omtrent het aantal uren sociale media gebruik per dag ($\chi^2 = 14.66$; $df = 3$; $p = <0.00$). Dit resultaat impliceert dat meisjes meer gebruik maken van sociale media dan jongens gedurende het eerste jaar van de middelbare school. Echter, dit significante verschil in sekse is niet terug te zien bij het gebruik van sociale media tijdens schooltaken. Tot slot is er geen significant verschil gevonden wat betreft opleidingsniveau in het sociale media gebruik per dag, al dan niet tijdens schooltaken.

Attitude

De mate waarin scholieren sociale media tijdens schooltaken als voor- of nadeel ervaren varieert. Het meest genoemde voordeel vanuit de screening is dat sociale media als

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

*hulpmiddel*¹ kan dienen tijdens schooltaken. Uit de interviews is gebleken dat zowel veelgebruikers als weinig gebruikers dit voordeel benoemden. Scholieren gaven allereerst aan dat sociale media als *hulpmiddel* kan dienen, omdat er overleg plaats kan vinden en huiswerk gemaakt kan worden via Skype of WhatsApp. Daarnaast kan er thuis gekeken worden op de schoolwebsite, waar leerkrachten informatie geven omtrent het huiswerk. Verder werd als voordeel genoemd dat sociale media *ontspanning* en *vermaak* biedt. Zo gaf een veelgebruiker tijdens het interview aan dat zij het leuk vindt om ermee bezig te zijn. Een weinig gebruiker gaf aan dat sociale media tijdens de les weleens wordt ingezet als lesmethode, wat voor hem de voorkeur heeft boven het gebruik van een lesboek. Tot slot werd tijdens de screening als voordeel *gebruiksgemak* genoemd en *het leren om met de digitalisering om te gaan*.

De geïnterviewde weinig gebruikers benoemen nadrukkelijk als nadeel van sociale media dat het een *nutteloze tijdbesteding* is: “Ik gebruik niet zoveel sociale media. Het gaat alleen maar om het posten van foto’s en het antwoorden op anderen. Dat is wel leuk, maar niet zo belangrijk” (5; j²). “Ik denk dat ik niet veel op mijn mobiel zit, omdat ik nog heel veel met vrienden afspreek. Op zulke momenten heb ik de mobiel niet nodig” (4; j). Verder zijn *gebrek aan privacy*, *slecht voor je ogen*, *twijfel aan de juistheid van informatie* en *ontbrekende kennis* over het gebruik als nadelen naar voren gekomen vanuit de screening.

Ervaren sociale invloed

De bevroegde scholieren noemden het *op de hoogte zijn van actuele gebeurtenissen* en het kunnen *onderhouden van sociale contacten* als voordelen van sociale media. “Soms maak je vrienden via sociale media, bijvoorbeeld via Instagram” (1; m; veelgebruiker). Echter, het *kost wel veel tijd* om alle contacten bij te houden. De kans op *pesten* via sociale media werd als ander nadeel benoemd door de scholieren. Er wordt dan verbale agressie geuit, bijvoorbeeld in een groepsapp. “Het gebeurt niet zo vaak, maar soms wel. Dan zeggen ze erge woorden en vinden dat dan grappig” (3; j; gemiddeld gebruiker).

Om een inschatting te maken in hoeverre scholieren een ‘fear of missing out’ ervaren, is aan hen de vraag gesteld hoe zij het zouden vinden wanneer ze een dag niet bereikbaar zijn. De veelgebruikers ondervinden in dit geval *een angst om dingen te missen*. Het daadwerkelijk moeten *missen van dingen* leidt bij een veelgebruiker tot een buitengesloten gevoel. Om dit te voorkomen, gaven veelgebruikers aan dat ze hun *mobiel graag opgeladen willen hebben*. “Als ik een dag niet bereikbaar ben, ben ik bang dat er iets gebeurt en ik het dan net niet weet. Bovendien kan het zijn dat je belangrijk nieuws hoort via bijvoorbeeld WhatsApp. Bij een

¹ De cursief weergegeven termen zijn kernlabels verkregen uit de systematische analyse

² Staat voor respondentnummer, sekse (j = jongen; m = meisje)

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

appje wil ik het dan wel graag lezen” (1; m). De geïnterviewde veelgebruikers vinden het vervelend als ze niet mee kunnen doen met gesprekken met leeftijdsgenoten. Bij hen wordt de *angst om dingen te missen* met name groter wanneer de afwezigheid van een mobiel langer is. Echter, er werd door een veelgebruiker wel aangegeven dat het continu bereikbaar ‘moeten’ zijn als storend wordt ervaren.

De weinig gebruikers gaven aan dat wanneer iets echt belangrijk is zij ook wel graag op hun mobiel willen kijken, maar over het algemeen vinden zij het niet erg om even niet bereikbaar te zijn. “Als ik een tijd mijn mobiel niet kan gebruiken, maakt me dat niks uit” (5; j). Een reden die hiervoor werd gegeven, is dat er dan ‘face to face’ met vrienden wordt afgesproken om wat leuks te doen. Een mobiel is hierbij volgens hem niet nodig.

Eigen effectiviteit

Eerstejaars middelbare scholieren noemden bij de screening één sociale media activiteit die hun eigen effectiviteit ten opzichte van schooltaken bevordert, namelijk *het luisteren van muziek via YouTube*. Zo gaf een veelgebruiker tijdens het interview aan dat zij zich hierdoor juist heel goed kan concentreren. Hierbij gaf zij de volgende argumentatie: “Ik hoor dan juist even geen ander geluid om mij heen, dat vind ik prettig” (2; m).

Vanuit de screening kwam *afleiding* het meest naar voren als nadeel van het gebruik van sociale media tijdens schooltaken. In de interviews kwam naar voren dat dit zowel ervaren wordt door veelgebruikers als weinig gebruikers. Een veelgebruiker lichtte dit als volgt toe: “Als ik zie dat ik een bericht heb, dan ben ik nieuwsgierig naar wat er gezegd is. Dan heb ik een soort dwanggedachte om meteen te kijken en heb ik het gevoel dat ik meteen moet antwoorden. Als ik dat niet doe, dan krijg ik een soort stress gevoel” (2; m). Een andere veelgebruiker benoemde het volgende: “Het nadeel is dat ik snel afgeleid raak van sociale media, waardoor ik snel mijn huiswerk af ga raffelen om erop te kunnen” (1; m). Een weinig gebruiker beargumenteerde het als volgt: “Als ik huiswerk zit te maken en ik hoor een toontje van mijn mobiel, dan ga ik er de hele tijd op en begin ik niet meer aan de rest van mijn huiswerk” (5; j). Alle geïnterviewde scholieren gaven aan dat zij hun mobiel tijdens schooltaken vaak preventief al wegleggen om *afleiding* te voorkomen. Aangezien zij hier de voordelen van inzien, lukt hen dit over het algemeen goed. Daarentegen gaf één veelgebruiker aan dat zij ook wel eens momenten ervaart dat het haar minder goed lukt om haar mobiel tijdens schooltaken weg te leggen: “Als ik mij verveel tijdens schoolwerk wil ik er heel graag op. Dan wil ik even kijken of ik nog iets ontvangen heb, zoals een foto. Daarna kan ik hem dan niet meer wegleggen” (1; m). Verder werd er bij de screening aangegeven dat het *verliezen van de controle* over sociale media en *hier verslaafd aan raken* als nadeel wordt

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

gezien. Een geïnterviewde veelgebruiker benoemde het volgende: “Ik vind het soms best moeilijk om eerst mijn huiswerk af te maken en daarna pas spelletjes te doen of iets dergelijks. Soms ben ik wel een beetje verslaafd” (1; m).

Omgevingsfactoren

De geïnterviewde scholieren gaven aan dat zij over het algemeen content zijn met de verschillende manieren in aanpak die door hun ouders en de leerkrachten worden gehanteerd. Zo benoemden zij dat bepaalde leerkrachten aangeven dat de scholieren *op hun mobiel mogen na een proefwerk of het maken van huiswerk tijdens de les*. Dit wordt door de scholieren gewaardeerd, omdat er een beloning plaatsvindt voor het geleverde schoolwerk. Daarnaast gaven een gemiddeld gebruiker en een weinig gebruiker gedurende de interviews aan dat zij *het goed vinden dat de mobiel wordt afgepakt* als scholieren er stiekem opzitten. Anderzijds zijn de geïnterviewde scholieren het niet met elke aanpak van de leerkrachten eens. Zo gaf een veelgebruiker aan dat het prettig is als zij *na een proefwerk op haar mobiel mag*, maar dat het proefwerk hierdoor naar eigen zeggen wel eerder wordt *afgeraffeld*. Daarnaast gaf een andere veelgebruiker aan dat *leerkrachten soms best wat strenger mogen zijn*: “Ik heb wel een lerares waarbij je je mobiel moet inleveren en dat is eigenlijk gewoon fijner. Schooltijd is gewoon om te leren en niet voor je mobiel. Ik wil gewoon goed zijn met school en het niet laten verpesten door sociale media” (2; m).

Wat betreft de aanpak van ouders is gebleken dat elke ouder van de geïnterviewde scholier waar nodig aangeeft dat *mobiele telefoons weggelegd moeten worden tijdens schooltaken*. Hierbij gaven alle scholieren aan dat zij dit nodig hebben vanuit hun ouders om de afleiding van sociale media tegen te gaan. Echter, één veelgebruiker gaf tegelijkertijd aan dat zij het *niet eerlijk vindt dat haar ouders haar hier telkens in corrigeren*, omdat haar ouders zelf ook heel veel op hun mobiel zitten. Verder gaf een veelgebruiker aan dat haar *ouders soms best wat strenger mogen zijn*: “Ik zou het best prettig vinden als mijn ouders mijn mobiel gewoon even innemen als ik met huiswerk bezig ga, dan kom ik ook niet in de verleiding om erop te gaan” (1; m). Verder benoemde zij dat haar ouders sociale media ook vaak als *belonende factor* gebruiken, maar dat dit voor haar soms juist belemmerend werkt: “Mijn moeder zegt vaak: ‘Eerst je huiswerk, dan je mobiel’, maar dan ga ik juist mijn huiswerk afraffelen, omdat ik dan op snel op mijn mobiel kan” (1; m).

Discussie

Het doel van deze explorerende studie was om inzichtelijk te krijgen in hoeverre Overijsselse eerstejaars middelbare scholieren uit het reguliere voortgezet onderwijs een concurrerende mate van sociale media ervaren met schooltaken.

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

Sociaal media gebruik en achtergrondvariabelen: sekse en opleidingsniveau

Van de 130 bevroegde eerstejaars middelbare scholieren maakt meer dan de helft (52%) 1 tot 3 uur per dag gebruik van sociale media. Opvallend is dat meer dan een kwart (26%) van de scholieren 3 tot 5 uur per dag gebruik maakt van sociale media en bijna een tiende (9%) van de scholieren zelfs meer dan 5 uur per dag. Deze laatste twee bevindingen komen overeen met de cijfers van het CBS (2015). Van deze scholieren geeft 96% aan gebruik te maken van sociale media tijdens schooltaken. Bovenstaande resultaten zijn vergeleken met de achtergrondvariabelen sekse en opleidingsniveau. Omtrent sekse werd verwacht dat vrouwen meer gebruik zouden maken van sociale media in vergelijking met mannen (Kimbrough et al., 2013). Dit significante verschil wordt in dit onderzoek onder de scholieren bevestigd. Daarnaast wordt de verwachting dat HAVO en VWO scholieren ten opzichte van VMBO scholieren over meer vaardigheden beschikken om het gebruik van sociale media al dan niet in combinatie met schooltaken te reguleren in dit onderzoek niet bevestigd, aangezien hier geen significant verschil in gevonden is. Een mogelijke verklaring zou kunnen zijn de leerkrachten van de VMBO scholieren een strengere aanpak hebben dan de HAVO en VWO scholieren omtrent sociaal media gebruik tijdens schooltaken.

Attitude

Voorafgaand aan dit onderzoek werd verwacht dat de mate van goedkeuring of afkeuring van sociale media samenhangt met de mate van het sociaal media gebruik tijdens schooltaken. Opvallend is dat de weinig gebruikers ten opzichte van de overige gebruikers tijdens de interviews nadrukkelijk nadelen benoemden omtrent het gebruik van sociale media tijdens schooltaken. Zo gaven zij aan dat het een nutteloze tijdsbesteding is. Dit bevestigt de vooraf gestelde verwachting. Echter, er werden ook voor- en nadelen genoemd door de scholieren binnen dit onderzoek, ongeacht hun mate van dagelijks sociaal media gebruik. Volgens Guan en Subrahmanyam (2009) en Mao (2014) kan sociale media als hulpmiddel dienen tijdens schooltaken. Dit is ook het meest genoemde voordeel door de scholieren binnen dit onderzoek. Verder biedt het gebruik van sociale media tijdens schooltaken volgens de scholieren ontspanning en vermaak, is het gemakkelijk in gebruik en draagt het bij aan de omgang met digitalisering. Daarnaast kwamen uit de screening de nadelen gebrek aan privacy, slecht voor de ogen, twijfel aan de juistheid van informatie en ontbrekende kennis over het gebruik naar voren bij verschillende gebruikers.

Ervaren sociale invloed

De verwachting dat de 'fear of missing out' (Przybylski et al., 2013) ervaren zou worden door scholieren wordt binnen dit onderzoek bevestigd. Dit geldt met name voor de

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

veelgebruikers. Verondersteld wordt dat deze ‘fear of missing out’ ontstaat bij veelgebruikers, aangezien zij sneller beïnvloed worden door normatieve opvattingen in combinatie met de motivatie om hieraan te voldoen, ofwel de ‘motivation to comply’ (Ajzen, 1991; Peters & Templin, 2010). De geïnterviewde veelgebruikers hebben de drang om te voldoen aan de sociale norm van hun leeftijdsgenoten, door bijvoorbeeld continu mee te doen met gesprekken. Echter, er werd door een veelgebruiker wel aangegeven dat het continu bereikbaar ‘moeten’ zijn als storend wordt ervaren. Daarentegen ervaren weinig gebruikers weinig tot geen ‘fear of missing out’, aangezien zij minder snel beïnvloed worden door normatieve opvattingen.

Eigen effectiviteit

De verwachting waarbij de efficiëntie van het uitvoeren van schooltaken positief samenhangt met de mate van gedragscontrole wordt in dit onderzoek bevestigd. De geïnterviewde scholieren gaven allemaal aan dat zij hun mobiel uit kunnen zetten of weg kunnen leggen gedurende hun schooltaken, waardoor gesteld kan worden dat er sprake is van een interne locus of control. Deze gedragscontrole heeft als gevolg dat schooltaken efficiënter uitgevoerd kunnen worden. Veelgebruikers hebben meer moeite om hun sociaal media gedrag onder controle te houden tijdens schooltaken dan weinig gebruikers. Om deze reden kan er gesteld worden dat er sprake is van een lagere interne locus of control bij de veelgebruikers, in tegenstelling tot de weinig gebruikers (Andersson et al., 2014; Gabre & Kumar, 2012; Mao, 2014; Wingate, 2006). Dit wordt met name veroorzaakt door afleiding, wat door de scholieren binnen dit onderzoek het meest naar voren kwam als nadeel van sociale media tijdens schooltaken, ongeacht hun mate van dagelijks sociaal media gebruik.

Omgevingsfactoren

De verwachting dat de controle vanuit de omgeving negatief samenhangt met het sociaal media gebruik van middelbare scholieren wordt in dit onderzoek bevestigd, aangezien meer controle leidt tot minder sociaal media gebruik. Deze controle vanuit de omgeving helpt hen om het sociaal media gebruik nog beter te handhaven tijdens schooltaken (Chak & Leung, 2004). De geïnterviewde scholieren benoemden dat zij over het algemeen content zijn met het beperken of verbieden van sociale media tijdens schooltaken door leerkrachten en/of ouders. Dit is tegenstrijdig met de bevindingen van Lee en Chae (2007), die aangeven dat dit juist niet effectief is voor het handhaven van het internetgebruik van kinderen. In sommige gevallen wensten de scholieren dat de aanpak vanuit leerkrachten en ouders veranderd wordt. Zo bieden ouders en leerkrachten sociale media als een beloning aan, wat volgens de scholieren prettig is, maar tegelijkertijd averechts werkt. Het gevolg hiervan is dat zij hun huiswerk

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

afraffelen om eerder op sociale media te kunnen. Bovendien dienen leerkrachten en ouders volgens scholieren bedacht te zijn op hun eigen sociale media gebruik. Een combinatie van het verbieden van sociale media bij scholieren en veelvuldig gebruik door leerkrachten en ouders leidt ertoe dat scholieren de regelgeving niet serieus nemen (modeling).

Conclusie

De vraagstelling van dit onderzoek was in hoeverre Overijsselse eerstejaars middelbare scholieren uit het reguliere voortgezet onderwijs ervaren dat sociaal media gebruik concurreert met schooltaken. Concluderend ervaren veelgebruikers in dit onderzoek een hogere concurrerende mate dan weinig gebruikers, aangezien bij hen de ‘fear of missing out’ meer aanwezig is en zij een lagere interne locus of control hebben. Daarnaast zien weinig gebruikers in dit onderzoek sociale media meer als nutteloze tijdbesteding, wat ervoor zorgt dat zij minder de drang hebben om sociale media te gebruiken tijdens schooltaken. Desalniettemin ervaren alle geïnterviewde scholieren afleiding van sociale media tijdens schooltaken, ongeacht de mate in gebruik. Dit geldt ook voor de ervaring dat sociale media als hulpmiddel kan dienen tijdens schooltaken. Tot slot vermindert de omgeving volgens de geïnterviewde scholieren de concurrerende mate doordat zij controle biedt op het gebied van sociale media tijdens schooltaken. Echter, deze controlerende aanpak sluit nog niet altijd aan op wat zij nodig hebben.

Limitaties

Binnen dit onderzoek zijn enkele kanttekeningen naar voren gekomen. Allereerst kunnen er enkel conclusies getrokken worden over de gerapporteerde resultaten uit de screening en de interviews en niet over de daadwerkelijke situatie. Het is dus niet controleerbaar dat er sociaal wenselijke antwoorden zijn gegeven. Daarnaast bleek bij het analyseren van de interviews dat er hier en daar een suggestieve vraag werd gesteld. Achteraf gezien had hiervoor beter een open vraag gesteld kunnen worden om de betrouwbaarheid te vergroten. Een andere kanttekening gaat in op het feit dat statistische generalisatie niet mogelijk is, gezien het type (case studie) en de aard (kwalitatief) van dit onderzoek. Wel kon gestreefd worden naar inhoudelijke generalisatie (Baarda et al., 1997). Echter, het is te betwijfelen of het aantal respondenten van de interviews van zodanige omvang was om een voldoende betrouwbaar beeld te creëren. Het wenselijke aantal respondenten dat vooraf vastgesteld was, bedroeg tien respondenten. Dit was niet haalbaar volgens de middelbare school, waardoor het aantal respondenten teruggebracht is naar vijf. Tot slot is een kanttekening dat de veelgebruikers alleen meisjes betroffen en de weinig gebruikers alleen jongens. Bij het selecteren van deze respondenten is enkel gekeken naar de extreme waarden,

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

niet naar sekse. Achteraf gezien kon wellicht gekozen worden voor minder extreme waarden, maar wel een variatie in sekse.

Implicaties

Uiteindelijk was het doel van dit onderzoek om aandachtspunten te formuleren voor Justine Pardoën omtrent de ervaren concurrerende mate van sociale media tijdens schooltaken vanuit scholieren. Op deze manier kan zij tijdens haar theatrale ouderavonden beter aansluiten op de actuele belevingswereld van de middelbare scholier. Desalniettemin zullen deze aandachtspunten ook van toegevoegde waarde zijn voor andere professionals, ouders en leerkrachten.

Om als scholier sociaal media gebruik tijdens schooltaken te kunnen controleren, hebben zij vanuit hun omgeving nodig dat dit gebruik wordt beperkt of verboden. Zo geven scholieren aan dat zij het innemen van hun mobiel door ouders of leerkrachten tijdens schooltaken een goede regel vinden. Hierbij is het volgens Prins, Bosch, en Braet (2011) van belang dat de duur van de inname van de mobiel en de voorwaarden van tevoren duidelijk met de scholier worden afgesproken. De effectiviteit neemt toe wanneer de inname preventief plaatsvindt voorafgaand aan de schooltaken en consistent wordt toegepast. Na afloop van het uitvoeren van de schooltaken, kan de scholier zijn of haar mobiel terugkrijgen. Dit dient direct als een beloning op de uitgevoerde schooltaken.

Bij een beloning moet rekening gehouden worden met een aantal factoren. Zo is het van belang dat de scholier zelf geen vrijheid krijgt in het bepalen van het moment waarop deze beloning plaatsvindt om te voorkomen dat de geplande schooltaken afgeraffeld worden. De beloning moet niet gericht worden op tijd (bijvoorbeeld “wanneer je klaar bent, mag je op je mobiel”), maar op kwaliteit (bijvoorbeeld “als ik vind dat je je huiswerk goed gemaakt hebt, mag je op je mobiel”). Daarnaast kan de beloning ook ingezet worden als een soort pauze, waarbij elke scholier een vaste tijdseenheid op zijn of haar mobiel mag, tussen de schooltaken door. Hierbij zorgt de beloning er niet voor dat schooltaken afgeraffeld worden, omdat alle scholieren (ongeacht de hoeveelheid afgeronde schooltaken) deze beloning krijgen. De leerkracht of ouder moet hierbij een afweging maken of de beloning toegevoegde waarde heeft, aangezien er buiten de schooltaken om voldoende mogelijkheden zijn om op sociale media te kunnen. De beloning zou bijvoorbeeld een toegevoegde waarde kunnen hebben indien de scholieren bovenmatig goed hun schooltaken uitvoeren. Ondanks een adequate inzet van de beloning, is het te allen tijde van belang dat ouders en leerkrachten het goede voorbeeld geven met betrekking tot hun eigen sociaal media gebruik in verhouding met de verwachting naar de scholieren toe.

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

Bovenstaande implicaties zijn gebaseerd op de praktijk. Een aanbeveling voor vervolgonderzoek is dat er gezocht wordt naar empirische ondersteuning voor deze implicaties. Indien deze empirische ondersteuning gevonden wordt, kan er een evidence-based interventieprogramma opgezet worden om nog beter aan te sluiten bij de behoeftes van middelbare scholieren omtrent sociaal media gebruik. Een andere aanbeveling voor vervolgonderzoek is om na te gaan of verschillende varianten van sociale media invloed hebben op de concurrerende mate met schooltaken. Binnen dit onderzoek was het namelijk niet haalbaar om dit onderscheid mee te nemen. In het kader van dit vervolgonderzoek is het interessant om rekening te houden met de factor sekse. Volgens Kimbrough en anderen (2013) maken vrouwen namelijk meer gebruik van sociale media gericht op interpersoonlijke communicatie en mannen meer van sociale media gericht op ontspanning en entertainment.

Referentielijst

- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179-211. doi:10.1016/0749-5978(91)90020-T
- Ajzen, I. (2011). The theory of planned behaviour: Reactions and reflections. *Psychology & Health*, 26, 1113-1127. doi:10.1080/08870446.2011.613995
- Andersson, A., Hatakka, M., Grönlund, Å., & Wiklund, M. (2014). Reclaiming the students— coping with social media in 1: 1 schools. *Learning, Media and Technology*, 39, 37-52. doi:10.1080/17439884.2012.756518
- Baarda, D. B., Goede, M. P. M. de, & Teunissen, J. (1997). *Kwalitatief Onderzoek*. Houten: Educatieve Partners Nederland B.V.
- Brush, A. J. B., & Inkpen, K. M. (2007). Yours, mine and ours? Sharing and use of technology in domestic environments. *Lecture Notes in Computer Science*, 4717, 109-126. doi:10.1007/978-3-540-74853-3_7
- CBS. (2015). *Jongeren over sociale media*. Verkregen op dinsdag 01-03-2016 via <http://www.cbs.nl/>
- Chak, K., & Leung, L. (2004). Shyness and locus of control as predictors of internet addiction and internet use. *CyberPsychology & Behavior*, 7, 559-570. doi:10.1089/cpb.2004.7.559
- Chang, M. K. (1998). Predicting unethical behavior: A comparison of the theory of reasoned action and the theory of planned behavior. *Journal of Business Ethics*, 17, 1825-1834. doi:10.1023/A:1005721401993
- Cooper, H. (1989). *Homework*. New York: Longman
- DeHue, F., Bolman, C., & Völlink, T. (2008). Cyberbullying: Youngsters' experiences and parental perception. *CyberPsychology & Behavior*, 11, 217-223. doi:10.1089/cpb.2007.0051
- Eagly, A. H., & Chaiken, S. (2007). The advantages of an inclusive definition of attitude. *Social Cognition*, 25, 582-602. doi:10.1521/soco.2007.25.5.582
- Gabre, H., & Kumar, G. (2012). The effects of perceived stress and Facebook on accounting students' academic performance. *Accounting and Finance Research*, 1, 87. doi:10.5430/afr.v1n2p87
- Greenhow, C. (2011). Online social networks and learning. *On the Horizon*, 19, 4-12. doi:10.1108/10748121111107663
- Guan, S. S. A., & Subrahmanyam, K. (2009). Youth internet use: Risks and opportunities. *Current Opinion in Psychiatry*, 22, 351-356. doi:10.1097/YCO.0b013e32832bd7e0

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

- Jacobsen, W. C., & Forste, R. (2011). The wired generation: Academic and social outcomes of electronic media use among university students. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 14*, 275-280. doi:10.1089/cyber.2010.0135
- Kaplan, A., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media. *Business Horizons, 53*, 59-68. doi:10.1016/j.bushor.2009.09.003
- Kessler, S. (2011). 38% of college students can't go 10 minutes without technology. *Mashable Technology*. Verkregen op zondag 20-03-2016 via <http://mashable.com/2011/05/31/college-tech-device-stats/>
- Kimbrough, A. M., Guadagno, R. E., Muscanell, N. L., & Dill, J. (2013). Gender differences in mediated communication: Women connect more than do men. *Computers in Human Behavior, 29*, 896-900. doi:10.1016/j.chb.2012.12.005
- Kuss, D. J., Van Rooij, A. J., Shorter, G. W., Griffiths, M. D., & Van de Mheen, D. (2013). Internet addiction in adolescents: Prevalence and risk factors. *Computers in Human Behavior, 29*, 1987-1996. doi:10.1016/j.chb.2013.04.002
- Lee, S. J., & Chae, Y. G. (2007). Children's internet use in a family context: Influence on family relationships and parental mediation. *CyberPsychology & Behavior, 10*, 640-644. doi:10.1089/cpb.2007.9975
- Mao, J. (2014). Social media for learning: A mixed methods study on high school students' technology affordances and perspectives. *Computers in Human Behavior, 33*, 213-223. doi:10.1016/j.chb.2014.01.002
- Pardoën, J. (2014). *Focus!* Amsterdam: SWP Uitgeverij
- Pelling, E. L., & White, K. M. (2009). The theory of planned behavior applied to young people's use of social networking web sites. *CyberPsychology & Behavior, 12*, 755-759. doi:10.1089/cpb.2009.0109
- Peters, R. M., & Templin, T. N. (2010). Theory of planned behavior, self-care motivation, and blood pressure self-care. *Research and Theory for Nursing Practice, 24*, 172-186. doi:10.1891/1541-6577.24.3.172
- Prins, P. J. M., Bosch, J. D., & Braet, C. (2011). *Methoden en technieken van gedragstherapie bij kinderen en jeugdigen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum
- Przybylski, A. K., Murayama, K., DeHaan, C. R., & Gladwell, V. (2013). Motivational, emotional, and behavioral correlates of fear of missing out. *Computers in Human Behavior, 29*, 1841-1848. doi:10.1016/j.chb.2013.02.014

SOCIALE MEDIA EN SCHOOLTAKEN BIJ MIDDELBARE SCHOLIEREN

- Rhodes, R. E., & Courneya, K. S. (2003). Investigating multiple components of attitude, subjective norm, and perceived control: An examination of the theory of planned behaviour in the exercise domain. *British Journal of Social Psychology, 42*, 129-146. doi:10.1348/014466603763276162
- Rosen, L. D., Carrier, L. M., & Cheever, N. A. (2013). Facebook and texting made me do it: Media-induced task-switching while studying. *Computers in Human Behavior, 29*, 948-958. doi:10.1016/j.chb.2012.12.001
- Rotter, J. B. (1975). Some problems and misconceptions related to the construct of internal versus external control of reinforcement. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 43*, 56. Verkregen op zaterdag 12-03-2016 via <http://www.ovid.com/site/index.jsp>.
- Saunders, M., Lewis, P., Thornhill, A., Booij, M., & Verckens, J. P. (2011). *Methoden en Technieken van Onderzoek*. Amsterdam: Pearson Benelux B.V.
- Swanborn, P. G. (2004). Kwalitatief onderzoek en exploratie. *Kwalon, 26*, 7-13. Utrecht: Lemma
- Taylor, S., & Todd, P. (1995). Decomposition and crossover effects in the theory of planned behavior: A study of consumer adoption intentions. *International Journal of Research in Marketing, 12*, 137-155. doi:10.1016/0167-8116(94)00019-K
- Valkenburg, P. M., Peter, J., & Schouten, A. P. (2006). Friend networking sites and their relationship to adolescents' well-being and social self-esteem. *CyberPsychology & Behavior, 9*, 584-590. doi:10.1089/cpb.2006.9.584
- Wingate, U. (2006). Doing away with 'study skills'. *Teaching in Higher Education, 11*, 457-469. doi:10.1080/13562510600874268